Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

17. prosince 2015 *

„Řízení o předběžné otázce — Sítě a služby elektronických komunikací — Směrnice 2002/20/ES — Články 12 a 13 — Správní poplatky — Poplatek za práva na instalování zařízení — Oblast působnosti — Právní předpisy obce — Poplatek z antén pro mobilní telekomunikace“

Ve věci C-454/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím tribunal de première instance de Bruxelles (soud prvního stupně v Bruselu, Belgie) ze dne 17. května 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 13. srpna 2013, v řízení

Proximus SA, dříve Belgacom SA,

proti

Commune d’Etterbeek,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda druhého senátu, vykonávající funkci předsedy třetího senátu, C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas (zpravodaj) a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 3. září 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Proximus SA, dříve Belgacom SA, B. Den Tandt a H. De Bauwem, advocaten,

— za obec Etterbeek I. Lemineur, P. Vassartem a T. Swennenem, avocats,

— za Evropskou komisi J. Hottiaux a L. Nicolae, jako zmocněnkyněmi,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 12 a 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice) (Úř. věst. L 108, s. 21; Zvl. vyd. 13/29, s. 337).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Proximus SA, dříve Belgacom SA, a obcí Etterbeek (Belgie) ohledně poplatku z antén pro mobilní telekomunikace umístěných na území této obce.

Právní rámec

Unijní právo

3 Článek 1 autorizační směrnice, nadepsaný „Cíl a oblast působnosti“, v odstavci 2 stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na oprávnění pro zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací.“

4 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Definice“, v odst. 2 písm. a) stanoví, že pojmem „obecné oprávnění“ je třeba rozumět „právní rámec zřízený členským státem v souladu s touto směrnicí, který zaručuje práva na zajišťování sítí nebo poskytování služeb elektronických komunikací a který stanoví povinnosti zvláštní pro tuto oblast, které se mohou vztahovat na všechny nebo na určité druhy sítí a služeb elektronických komunikací“.

5 Článek 12 této směrnice se týká správních poplatků, které jsou členské státy oprávněny uložit podnikům, které poskytují službu nebo zajišťují síť podle obecného oprávnění nebo kterým bylo uděleno právo na užívání, jakož i pravidel ukládání těchto poplatků.

6 Článek 13 autorizační směrnice, nadepsaný „Poplatky za práva na užívání a za práva na instalování zařízení“, stanoví:

„Členské státy mohou povolit příslušnému orgánu ukládat poplatky za práva na užívání rádiových frekvencí nebo čísel nebo za práva na instalování zařízení na veřejném nebo soukromém majetku, přes něj nebo pod ním tak, aby odrážely potřebu zajistit optimální využití těchto zdrojů. Členské státy zajistí, aby takové poplatky byly objektivně odůvodněné, průhledné, nediskriminační a přiměřené z hlediska jejich zamýšleného účelu, a vezmou v úvahu cíle uvedené v článku 8 [směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) (Úř. věst. L 108, s. 33; Zvl. vyd. 13/29, s. 349)].“

Belgické právo

7 Dne 26. února 2007 přijalo zastupitelstvo obce Etterbeek poplatkovou vyhlášku, kterou se zavádí roční poplatek z antén pro mobilní telekomunikace (règlement-taxe instaurant une taxe annuelle sur les antennes pour la téléphonie mobile, dále jen „poplatková vyhláška“), která platila od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013.

8 Poplatková vyhláška v článku 1 stanovila, že se tento poplatek vztahuje na „antény pro mobilní telekomunikace umístěné na území obce Etterbeek“ a že pojem „anténa pro mobilní telekomunikace“ označuje „každou anténu vysílače nebo retranslační stanice elektromagnetických vln umožňující mobilní telekomunikaci, bez ohledu na to, zda je či není napojena na zvláštní zařízení nebo připevněna na stožár nebo sloup“.

9 Článek 2 první pododstavec této poplatkové vyhlášky stanoví, že výše poplatku, o nějž jde ve věci v původním řízení, činí 4 000 eur na jednotku ročně, a její článek 3 upřesňuje, že výše poplatku bude každoročně indexována o 2 %.

10 Podle článku 4 uvedené poplatkové vyhlášky tento poplatek „platí společně a nerozdílně každá fyzická nebo právnická osoba, jíž náleží věcné či užívací právo k anténě pro mobilní telekomunikace. V případě, že je anténa předmětem podílového spoluvlastnictví nebo je provozována více fyzickými nebo právnickými osobami, platí poplatek společně a nerozdílně všichni spoluvlastníci a osoby, kterým společně náleží věcné či užívací právo“.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

11 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že společnost Belgacom SA, jejímž právním nástupcem se stala společnost Proximus SA, je provozovatelem veřejné telekomunikační sítě a je z tohoto titulu vlastníkem a provozovatelem antén pro mobilní telekomunikace umístěných na území obce Etterbeek.

12 Orgány obce Etterbeek vydaly na základě poplatkové vyhlášky platební výměry, podle nichž měla společnost Belgacom SA povinnost zaplatit za zdaňovací období 2009 poplatek, o který jde ve věci v původním řízení, a to v celkové výši 108 201,60 eura. Proti těmto platebním výměrům bylo podáno odvolání k obecní radě obce Etterbeek. Vzhledem k zamítnutí tohoto odvolání podala společnost Belgacom SA žalobu k tribunal de première instance de Bruxelles (soud prvního stupně v Bruselu).

13 Na podporu své žaloby podané k předkládajícímu soudu společnost Belgacom SA uvedla, že předmětné platební výměry nejsou v souladu s autorizační směrnicí, neboť tato směrnice zakazuje ukládat k tíži provozovatelů mobilních telekomunikací jakékoli jiné poplatky, než které jsou uvedeny v jejích článcích 12 a 13. Poplatek, o který jde ve věci v původním řízení, spadá podle společnosti Belgacom SA do působnosti autorizační směrnice, protože antény pro mobilní telekomunikace jsou „zařízeními“ ve smyslu této směrnice. Tento poplatek však podle ní nesplňuje podmínky uvedené v článku 13 této směrnice.

14 Obec Etterbeek tvrdila, že se působnost autorizační směrnice váže pouze k určování podmínek přístupu k sítím. Poplatek, o nějž jde ve věci v původním řízení, není podle obce Etterbeek ani poplatkem ve smyslu článku 13 autorizační směrnice, ani poplatkem ve smyslu článku 12 téže směrnice. Podle ní se jedná o daň z hospodářské činnosti určenou v závislosti na umístění antén na území obce bez ohledu na jakékoli povolení k instalaci zařízení.

15 S ohledem na tato vyjádření má předkládající soud pochybnosti o použitelnosti článků 12 a 13 autorizační směrnice ve věci v původním řízení.

16 Za těchto podmínek se tribunal de première instance de Bruxelles (soud prvního stupně v Bruselu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být články 12 a 13 [autorizační směrnice] vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby právní předpis vnitrostátního orgánu nebo místní samosprávy zavedl pro rozpočtové účely poplatek z infrastruktur mobilních telekomunikací instalovaných na veřejném nebo soukromém majetku, které jsou používány v rámci provádění činností, na něž se vztahuje obecné oprávnění?“

K předběžné otázce

17 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být články 12 a 13 autorizační směrnice vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby byl takový poplatek, jako je poplatek ve věci v původním řízení, uložen každé fyzické nebo právnické osobě, jíž náleží věcné či užívací právo k anténě pro mobilní telekomunikace.

18 Na úvod je třeba připomenout, že podle čl. 1 odst. 2 autorizační směrnice se tato směrnice vztahuje na oprávnění pro zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací.

19 Tato směrnice stanoví nejen pravidla týkající se řízení o udělení obecných oprávnění nebo práv na užívání rádiových frekvencí nebo čísel a obsahu uvedených oprávnění, ale rovněž pravidla týkající se povahy či rozsahu peněžních poplatků souvisejících s uvedenými řízeními, které členské státy mohou ukládat podnikům v odvětví služeb elektronických komunikací (viz rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 29, a rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 15).

20 Jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, členské státy nemohou v rámci autorizační směrnice uložit jiné poplatky za zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací, než jsou poplatky, které stanoví tato směrnice (rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 16; v tomto smyslu viz také rozsudek Vodafone España a France Telecom España, C-55/11, C-57/11 a C-58/11, EU:C:2012:446, body 28 a 29, a rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 30).

21 Z toho plyne, že proto, aby byla ustanovení autorizační směrnice použitelná na takový poplatek, jako je poplatek ve věci v původním řízení, musí být vznik poplatkové povinnosti vázán na řízení o udělení obecného oprávnění, které podle čl. 2 odst. 2 písm. a) autorizační směrnice zaručuje práva pro zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací (rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 17; v tomto smyslu viz také rozsudek Fratelli De Pra a SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, bod 41, rozsudek Komise v. Francie, C-485/11, EU:C:2013:427, body 30, 31 a 34, a rozsudek Vodafone Malta a Mobisle Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, body 24 a 25).

22 V tomto ohledu Soudní dvůr k článku 12 autorizační směrnice připomněl, že poplatek, u něhož není vznik platební povinnosti vázán na řízení o udělení obecného oprávnění umožňujícího přístup na trh se službami elektronických komunikací, nespadá do působnosti tohoto článku 12 (viz zejména rozsudek Vodafone Malta a Mobisle Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, bod 25, a rozsudek Fratelli De Pra a SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, bod 41).

23 Pokud jde o článek 13 autorizační směrnice, Soudní dvůr připomněl, že se toto ustanovení nevztahuje na všechny poplatky stanovené pro infrastrukturu umožňující zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací (rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 34, a rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 18).

24 Tento článek se totiž týká pravidel ukládání poplatků za práva na užívání rádiových frekvencí nebo čísel nebo za práva na instalování zařízení na veřejném nebo soukromém majetku, přes něj nebo pod ním (rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 31, a rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 19).

25 V daném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že poplatek, o nějž jde ve věci v původním řízení, „platí společně a nerozdílně každá fyzická nebo právnická osoba, jíž náleží věcné či užívací právo k anténě pro mobilní telekomunikace“, tzn. ke „každé anténě vysílače nebo retranslační stanice elektromagnetických vln umožňující mobilní telekomunikaci, bez ohledu na to, zda je či není napojena na zvláštní zařízení nebo připevněna na stožár nebo sloup“, která je „umístěna na území obce Etterbeek“.

26 Jak vyplývá z vyjádření předložených Soudnímu dvoru, nic nenasvědčuje tomu, že by u tohoto poplatku, který je uložen každé fyzické nebo právnické osobě, jíž náleží věcné či užívací právo k anténě pro mobilní telekomunikace, bez ohledu na to, zda jí bylo či nebylo uděleno oprávnění na základě autorizační směrnice, byl vznik platební povinnosti vázán na řízení o udělení obecného oprávnění podnikům k zajišťování sítí a k poskytování služeb elektronických komunikací, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

27 Mimoto podle judikatury Soudního dvora odkazují výrazy „zařízení“ a „instalování“ použité v článku 13 autorizační směrnice na fyzickou infrastrukturu, která umožňuje zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací, a na její fyzické umístění na dotčeném veřejném nebo soukromém majetku (rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 33, a rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 21).

28 Ačkoli je tedy poplatek, o nějž jde ve věci v původním řízení, uložen každé fyzické nebo právnické osobě, jíž náleží věcné či užívací právo k anténě pro mobilní telekomunikace, přičemž taková anténa je fyzickou infrastrukturou umožňující zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací, nic nenasvědčuje tomu, že by uvedený poplatek vykazoval znaky poplatku ukládaného podnikům zajišťujícím sítě a poskytujícím služby elektronických komunikací výměnou za právo na instalování zařízení.

29 S ohledem na předchozí úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že články 12 a 13 autorizační směrnice musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby byl takový poplatek, jako je poplatek ve věci v původním řízení, uložen každé fyzické nebo právnické osobě, jíž náleží věcné či užívací právo k anténě pro mobilní telekomunikace.

K nákladům řízení

30 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Články 12 a 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice) musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby byl takový poplatek, jako je poplatek ve věci v původním řízení, uložen každé fyzické nebo právnické osobě, jíž náleží věcné či užívací právo k anténě pro mobilní telekomunikace.

Podpisy.